

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ****Загальна соціологія**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальність 054 Соціологія
(шифр і назва)

освітня програма Соціологія управління
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка; обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2023 рік

Питання для самостійної роботи з курсу

Семестр 1

Змістовий модуль № 1 Базові форми соціального життя

Тема 1 Соціальний простір

1. Пояснити, яким чином можна визначити місце людини в соціальному просторі?
2. Назвати основні виміри соціального простору.
3. Навести приклади зміни диспозиції групи в соціальному просторі.
4. Надати визначення соціальної мобільності.
5. Навести приклади вертикальної, горизонтальної, висхідної, низхідної, примусової, добровільної, індивідуальної, групової соціальної мобільності.
6. Описати чинники соціальної мобільності людини.
7. Надати характеристику сучасним та стародавнім каналам соціальної мобільності.
8. Пояснить, хто може стати маргіналом, з яких причин та до яких ризиків веде маргіналізація суспільства. Навести приклади вертикальної і горизонтальної мобільності.
9. Пояснити, чи пов'язана соціальна мобільність із віком людини.
10. Описати, як здебільшого впливають алкоголь і наркоманія на соціальну мобільність окремих осіб.
11. Сучасні процеси соціальної мобільності в Україні.
12. Чому деякі дослідники визначають Україну як маргінальне суспільство?
13. Опишіть вісі соціальної диференціації, канали та типи мобільності та маргінальності у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціальний простір, соціальна позиція, вертикальні осі диференціації, горизонтальні осі диференціації, соціальна мобільність, вертикальна соціальна мобільність, горизонтальна соціальна мобільність, висхідна мобільність, низхідна мобільність, між поколінна мобільність, внутріпоколінна мобільність, індивідуальна мобільність, групова мобільність, добровільна і примусова мобільність, канали соціальної мобільності, маргінальність, маргінал.

Література: 1, 7, 17, 19

Тема 2. Соціальні статуси та ролі

1. Надати визначення соціального статусу особистості.
2. Описати досягнуті та приписані соціальні статуси.
3. Навести приклад того, що приписаний статус може в іншої культурі стати досягнутим та навпаки.
4. Головний та другорядний статус. Що таке статусний набір?
5. Надати визначення соціальної ролі. Пояснити її зв'язок зі статусом.
6. Описати рольовий набір лікаря, вчителя, матері, студента.

7. Описати типи соціальних ролей.
8. Надати визначення рольовому конфлікту та описати його види.
9. Пояснити шляхи виходу з рольового конфлікту.
10. Назвати власні соціальні статуси та описати їх типи.
11. Навести приклади різних статусних диспозицій в суспільствах.
12. Нові статуси людини під час війни.
13. Опишіть соціальні статуси та ролі, їх типи та наявні рольові конфлікти у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціальний статус, формальний статус, неформальний статус, головний статус, другорядний статус, статус що досягається, приписаний (аскриптивний) статус, статусний набір, соціальна роль, рольової конфлікт, внутрішньоособистісний рольовий конфлікт, міжособистісний рольовий конфлікт, між ролевий конфлікт, внутрішньо ролевий конфлікт..

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Тема 3. Соціальні спільноті та групи.

1. Пояснити, як в соціальнім просторі пов'язані соціальні позиції і соціальні групи?
2. Описати різницю між "статистичними" і "реальними" спільнотами?
3. Пояснити, чому прийнято вважати, що квазигрупи є необхідним ступенем для формування стійкої соціальної групи? Які види квазигруп можна виділити?
4. Описати основні властивості аудиторії. Чому аудиторія - квазигрупа?
5. Пояснити, яким чином може бути перетворена аудиторія. До чого приводять неоднорідність аудиторії і її пасивність?
6. Виділити і описати основні властивості і види натовпу як квазигрупи.
7. Пояснити, як міняється поведінка окремої людини в натовпі?
8. Пояснити, чому соціологи приділяють значну увагу вивченю соціальних кругів. Що є основним для існування соціального круга?
9. Описати, яким чином з квазигруп формуються стійкі соціальні групи? У яких випадках спостерігається розпад квазигруп?
10. Вказати, за якими критеріями можна поділити соціальні спільноти?
11. Пояснити, чим відрізняються формальні й неформальні групи? Наведіть приклади.
12. У чому полягає основна відмінність між первинними і вторинними групами? На що направлені взаємини усередині первинних і вторинних груп?
13. Який вплив можуть робити інгрupові і аутгрупові відносини на вчинки людей і подій, що відбуваються в суспільстві?
14. Які почуття і прагнення переживає індивід по відношенню до представників референтної групи? Чи обов'язково референтна група повинна бути одночасно і аутгрупою?

15. Який механізм появи соціальних стереотипів? Чи можна говорити про істинність або помилковість соціального стереотипу? Обґрунтуйте вашу відповідь.

16. Чому поняття "мала група" вважається одним з самих невизначених в соціології і соціальній психології? У чому полягають якісні відмінності малих і великих груп?

17. Опишіть нові групи, що виникли під час війни.

18. Опишіть соціальні спільноти та групи, присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціальна спільність, соціальна група, квазигрупа, агрегація, маса, соціальна категорія, натовп, аудиторія, контактні соціальні кола, статусні соціальні кола, дружні соціальні кола, професійні соціальні кола, референтна група, мала група, велика група, формальна група, неформальна група, первинна група, вторинна група, цільова група, інгрупа (група членства), аутгрупа, реальні групи, номінальні групи.

Література:1 - 7, 9, 13, 16 - 21

Тема 4. Соціальні дії, зв'язки та відносини

1. Пояснити, чим відрізняються поняття соціального простору і соціального поля?

2. Інтерпретуйте навчальний процес як соціальне поле

3. Пояснити, за яких умов вчинок людини стає соціальною дією?

4. Вказати, які типи соціальних дій виділяв М.Вебер.

5. Навести приклади різних типів соціальних дій.

6. Вказати, з яких елементів складається соціальний зв'язок.

7. Пояснити, чим розрізняються соціальні контакти та соціальні відносини.

8. Описати, які фактори впливають на інтенсивність і силу соціальних відносин.

9. Пояснити роль соціальних відносин в суспільстві.

10. Опишіть соціальні дії, зв'язки та відносини, що присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціальна дія, мета дії, агент дії, умови дії, соціальна норма, цінність, цілеракціональна дія, цінноснораціональна дія, традиційна дія, афективна дія,, соціальний зв'язок, соціальний контакт, соціальна взаємодія, соціальні відносини.

Література:1, 3, 19, 21

Тема 5. Культура як регулятор соціальних зв'язків

1. Пояснити, чому існує множина визначень культури.

2. Описати, які форми може мати культура.

3. Надати визначення поняттям «субкультура» та «культурний шок».

4. Описати різни типи субкультур.
5. Пояснити зв'язок культури та цивілізації. Чим вони розрізняються та чим подібні?
6. Описати, яким чином здійснюється розвиток та збереження культури.
7. Пояснити, чим відрізняються народна та елітарна та масова культура.
8. Продемонструвати наявність всіх основних складових елементів культури в культурі українців, німців, індіанців.
9. Описати, які функції виконують норми в суспільстві. Як вони формуються?
10. Пояснити, чим відрізняються норми юридичні від моральних настанов.
11. Описати, яку роль грають знаки у процесі соціальної комунікації.
12. Пояснити регулятивну роль знаків і цінностей в соціокультурних системах.
13. Навести приклади ціннісних конфліктів.
14. Описати два протилежні культурні полюси – європейські цінності і російські традиційні цінності.
15. Навести приклади знань та технологій, які існують в культурі українців.
16. Пояснити різницю між культурним релятивізмом та етноцентризмом.
17. Опишіть соціальні норми та цінності, знання та технології, що присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання. Пояснить, до якого типу культури належить казка як культурний феномен. Чи присутні в неї символи?

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

культура, культурний шок, субкультура, контркультура, адаптаційна функція культури, інтеграційна функція культури, мова, символ, знак, знання, технології, цінності, норми-правила, норми-очікування, звичаї, моральні норми, закони, народна культура, елітарна культура, масова культура, домінуюча (понуюча) культура, ідеологія, культурний етноцентризм, культурний релятивізм.

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Семестр 2

Змістовний модуль №2. Особистість як агент соціального життя

Тема 6. Особистість та її структурні елементи

1. Порівняти поняття «людина» та «особистість». Що є спільного і в чому полягає різниця?
2. Доказати, що Ви є індивідом, індивідуальністю та особистістю.
3. Назвати властивості індивіда, які допомагають йому стати особистістю.
4. Описати, як трактується особистість в теоріях «дзеркального Я» і теорії соціальних ролей?
5. Прокоментувати формулу особистості, яку запропонував Дж. Мід.
6. Назвати, які функції належать особистості на думку Дж. Г. Міда. Продемонструвати наявність цих функцій у Вас.

7. Визначити основні структурні елементи особистості.
8. Описати піраміду потреб особистості за А.Маслоу.
9. Пояснити сутність теорії само актуалізації потреб людини А.Маслоу. Навести приклади, коли окрема людина порушує теорію само актуалізації.
10. Прокоментувати структуру особистості за теорією З.Фрейда.
11. Опишіть особистості, що присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання. Пояснить, з яких структурних елементів вони складаються, до яких типів належать.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

індивід, особистість, індивідуальність, індикація, інтерналізація (інтеріоризація), потреби, інтереси, цілі, ціннісні орієнтації, ідеали, мотиви, стимули, типи особистості, габітус, соціальна установка.

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Тема 7. Соціалізація особистості

1. Описати поняття та функції соціалізації .
2. Пояснити механізм соціалізації особистості.
3. Описати фактори, що впливають на процес і результати соціалізації.
4. Пояснити, чим соціалізація відрізняється від виховання особистості.
5. Описати основні етапи соціалізації та її агентів.
6. Охарактеризувати процес соціалізації головних героїв казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціалізація, первинна соціалізація, вторинна соціалізація, агенти соціалізації, виховання, ресоціалізація, де соціалізація.

Література: 1 - 7, 9, 13, 16 - 22

Тема .8. Особистість і девіантна поведінка. Соціальний контроль

1. Пояснити, що мається на увазі під словосполученням „позитивні відхилення”.
2. Пояснити типові складності, що виникають при визначенні вчинку як девіантного.
3. Описати основні етапи здійснення девіантного вчинку.
4. Навести приклади різних типів девіантних вчинків.
5. Навести приклади форм девіацій, що відносяться до інровертних відхилень
6. Описати основні теоретичні підходи, що пояснюють девіантну поведінку. Пояснити їх різницю.
7. Пояснити, на що звертають увагу соціологи при аналізі девіацій.
8. Пояснити, що означають терміни „бунт”, „ретризм”, „ритуалізм” в типології форм соціальних відхилень, запропонованої Р. Мертоном?
9. Пояснити, на що звертають увагу прихильники культурологічного пояснення девіації.

10. Теорія аномії Дюркгейма.
11. Охарактеризувати девіантні вчинки головних героїв казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.
12. Надати визначення поняттю «соціальний контроль» та описати його функції.
13. Описати основні форми та типи соціального контролю.
14. Описати, чим відрізняються формальний і неформальний контроль за поведінкою людини.
15. Пояснити роль санкцій при здійсненні соціального контролю.
16. Навести приклади різних типів санкцій.
17. Охарактеризувати типи соціального контролю, які описані у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

девіантна поведінка, первинна девіація, вторинна девіація, позитивна девіація, негативна девіація, интровертная і екстравертнадевіація, корисна девіація, агресивна девіація, санкція, аномія, конформізм, типи девіації по Мертону: ритуализм, інновація, бунт, ретрізм, соціальний контроль, формальний соціальний контроль, неформальний соціальний контроль, формальні санкції, неформальні санкції, позитивні санкції, негативні санкції, ізоляція як тип соціального контролю, відокремлення як тип соціального контролю, реабілітація як тип соціального контролю, самоконтроль, влада, авторитет.

Література: 1, 2, 6, 14, 17, 21

Змістовий модуль № 3 Соціальні структури

Тема 9. Соціально-класова структура суспільства

1. Пояснити взаємовплив природної та соціальної нерівності.
2. Описати, з яких елементів складається соціальна структура.
3. Назвати основні види соціальних структур, які досліджуються соціологами. Чому, на Вашу думку саме ці види?
4. Вказати, яке поняття більш «об'ємно» - соціальна структура чи соціальна стратифікація. Пояснити, в чому різниця між соціальної структурою та соціальної стратифікацією.
5. Вказати, яке з теоретичних пояснень – функціональне чи конфліктне – вірно відображує причини стратифікації в сучасній Україні. Пояснити свою думку.
6. Навести приклади суспільств, в яких один з критеріїв стратифікації за М. Вебером був головний, а інші – другорядні.
7. Пояснити, чим відрізняються історичні системи стратифікації.
8. Яка принципова різниця між класовою системою стратифікації і тими системами, які існували у стародавні часи?
9. Чому соціологи вивчають профіль соціальної стратифікації?

10. Описати соціальні механізми відтворення стратифікаційної структури суспільства.
11. Назвати переваги і недоліки кожного з відомих методів дослідження класової структури.
12. Пояснити, за якими критеріями стратифікувалося радянське суспільство.
13. Описати, які нові соціальні групи формуються в сучасному українському суспільстві.
14. Описати основні тенденції в соціально-класової структурі України в останні 30 років.
15. Надати характеристику вищого, середнього та нижчого класу.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціальна структура, соціальна стратифікація, соціальна страта, критерії стратифікації; влада, престиж, дохід як критерії стратифікації, відкриті і закриті системи стратифікації, історичні системи стратифікації, каста, становища системи стратифікації, рабство як система стратифікації, профілі стратифікації, соціальний клас, вищий клас, андерклас.

Література: 1 - 9, 13, 16 - 21

Тема 10. Етнічна структура суспільства

1. Назвати природні (біологічні) і культурні ознаки етнічної групи.
2. В чому полягає суб'єктивний критерій етнічності?
3. Навести приклади етнонімів та поясніть свою етнічну ідентичність.
4. Назвати основні історичні типи етносів.
5. Навести приклади націй та національностей та пояснити їх подібність та розбіжність.
6. Описати основні типи етнічних змін.
7. Описати основні типи етнічних відносин.
8. Чому потрібно вивчати етнічні відносини?
9. Що означає поняття «ксенофобія» та «етнічна дискримінація»? Пояснити їх причини.
10. З яких етносів складається етнічна структура українського суспільства?
11. До якого суперетносу належить український народ?
12. Назвати основні українські субетноси.
13. Які зміни в етнічній ідентичності українців відбуваються під час війни?
14. У чому полягала практика сегрегації і апартеїду?
15. Що означають терміни «геноцид» і «етноцид»?
16. Порівняти поняття «гетто» та «діаспора».
17. Описати шкалу Богардуса та пояснити її можливості при вивчені етнічних відносин.
18. Назвати основні позиції шкали етнічної ідентичності.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

етнос, етногенез, етнонім, менталітет, ескапізм, кардоцентрізм, суб'єктивні етнічні ознаки, об'єктивні етнічні ознаки, етнічна структура, етнічні

відносини, етнічні конфлікти, етнічна дискримінація, корінні етноси, діаспора, титульні народи, національні меншини, субетнос, суперетнос, еволюційні і трансформаційні зміни етносів, консолідація, асиміляція, інтеграція, апартеїд, сегрегація, геноцид, етнічні чистки, шкала Богардуса.

Література: 1- 4, 12, 11, 14, 15, 17

Тема 11. Демографічна, професійно-посадова і соціально-територіальна структури суспільства.

1. Пояснити, що складає предмет гендерних досліджень.
2. Як впливає тип цивілізації на відносини чоловіків і жінок, стосунки вікових груп?
3. Описати соціальні та індивідуальні складові гендеру.
4. Чому існують гендерні та вікові стереотипи в суспільстві? Пояснити їх корисність та шкоду для особистості.
5. В яких сферах життя існує гендерна нерівність?
6. Що розуміють під гендерної дискримінацією?
7. Чому існує гендерна нерівність? Навести теоретичні пояснення та розглянути їх критично з точкою зору сучасного часу.
8. Описати типові обмеження, що накладаються традиційними нормами фемінності та маскулінності.
9. Описати основні вікові групи в сучасному суспільстві. Пояснити, чи змінювалися їх межи на протязі суспільної еволюції. Якщо так, то чому?
10. Навести приклади поведінки особистості, яка не відповідає віковому статусу (зверніть увагу на правові та моральні норми).
11. Які демографічні проблеми існують в Україні? Як їх можна вирішити?
12. Чим відрізняється професійна структура в аграрних та індустріальних суспільствах?
13. Назвати основні типи професійних спільнот.
14. Які тенденції існують у сфері зайнятості в сучасній Україні?
15. Яким методом можна скористатися для визначення престижу професій?
16. Окреслити поняття соціально-територіальної структури суспільства.
17. Описати специфічні риси сільського та міського життя.
18. Окресліть тенденції розвитку соціально-територіальної структури України протягом ХХ ст.
19. Опішить регіональну структуру сучасної України.
20. Які проблеми можуть виникати у площині соціально-територіальних відносин?

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціально-демографічна структура, біологічна стать, гендер, гендерні ролі, гендерна ідентичність, гендерні стереотипи, гендерні ідеали, гендерна дискримінація, гендерна сегрегація, гендерна презентація, гендерний дисплей, фемінізм, фемінність, маскулінність, андрогінність, вікові групи, молодь, демографічна піраміда, професія, спеціальність, соціально-професійна структура, соціально-територіальна структура.

Література:1- 4, 7, 10, 15

Змістовний модуль № 4. Інституційні та організаційні основи соціального життя

Тема 12. Соціальні інститути як базис суспільного життя

1. Хто з соціологів увів в науковий обіг поняття соціального інституту?
2. Назвати основні ознаки соціальних інститутів.
3. Описати, з яких структурних елементів складається пересічний соціальний інститут.
4. На прикладі конкретного соціального інституту показати наявність у нього основних рис та структурних елементів.
5. Порівняти структурні елементи інституту науки та інституту релігії.
6. Пояснити, чим відрізняються специфічні функції соціальних інститутів від неспецифічних?
7. Доказати на прикладах наявність неспецифічних функцій у таких інститутів, як сім'я, університет, міліція, армія, банк, завод.
8. Пояснити, чому в соціальних інститутах існують латентні функції.
9. Описати явні, латентні та дисфункції в таких соціальних інститутах, як церква, спорт, школа, в'язниця.
10. Навести приклади „історичних” інститутів і таких, що можна визначити як „сучасні”.
11. Довести, що інститут держави є складним і у свою чергу включає певний комплекс інституцій.
12. Пояснити, чим неофіційні соціальні інституті відрізняються від офіційних. Навести приклади перетворення перших в другі.
13. Навести приклади легальних та нелегальних неофіційних інститутів.
14. Описати структуру, явні, латентні та можливі дисфункції соціального інституту, опис якого Ви робите в межах індивідуального завдання. Прокоментуйте, чи виконуються ним неспецифічні функції соціальних інститутів.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціальний інститут, специфічні функції соціального інституту, неспецифічні функції соціального інституту, явні функції соціального інституту, латентні функції соціального інституту, дисфункції соціального інституту, формальні (офиційні) соціальні інститути, неформальні (неофіційні) соціальні інститути, прості соціальні інститути, складні соціальні інститути, сучасні соціальні інститути, історичні соціальні інститути, фундаментальні соціальні інститути, соціальні інститути другого плану (другорядні), легітимні соціальні інститути, нелегітимні соціальні інститути, економічні соціальні інститути, політичні соціальні інститути, культурні соціальні інститути, зовнішня (формальна) сторона соціального інституту, внутрішня (змістовна) сторона соціального інституту, структура соціального інституту.

Література:1-5, 7, 14, 17, 19, 21

Тема 13.Інституційні зміни

1. Пояснити протоінституційну стадію та хабітулізацію на прикладі становлення інституту школи та армії.
2. Пояснити сутність легітімізації та організаційно-структурну стадії на прикладі становлення інституту держави, науки та власності.
3. На прикладі конкретного соціального інституту (суду, шлюбу, в'язниці, дитячого садку...) показати проходження їм основних етапів процесу інституціоналізації.
4. Доказати на прикладах можливу наявність ознак деінституціоналізації у таких інститутів, як сім'я, освіта, поліція, армія, банк.
5. Навести приклад деінституціоналізації соціального інституту, яка є позитивним і природним процесом.
6. Навести приклад деінституціоналізації соціального інституту, яка є цілком негативним і небезпечним для суспільства явищем.
7. Як можна протидіяти негативній деінституціоналізації?
8. Описати інституційні зміни, що відбувалися в соціальному інституті, опис якого Ви робите в межах індивідуального завдання. Підготуйте індивідуальну презентацію наданого Вам соціального інституту та виступіть з нею на семінарському занятті.

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

інституціалізація, деінституціалізація, «хабітулізація» як стадія розвитку соціального інституту, інституціональна структура суспільства..

Література:1, 2, 3, 4, 5, 7, 14, 17, 19, 21

Тема 14. Соціальні організації.

1. Знайти можливі визначення поняттю «організація».
2. Описати основні ознаки організації та на прикладі конкретної організації продемонструвати їх наявність.
3. Чому «організаційний ефект» ми можемо вважати провідною властивістю соціальної організації?
4. Навести кілька прикладів організацій, які Вам відомі за їх власними назвами.
5. Яким чином різні типи цілей, що є властивими соціальним організаціям, пов'язані з мотивами діяльності людей?
6. Навести приклади організацій, заснованих на лінійній структурі управління.
7. Навести приклади організацій загальнонаціонального типу.
8. Пояснити чим відрізняються відкриті, напівзакриті та закриті організації.
9. Навести приклади утилітарних та тотальних організацій.
10. Довести, що зміни в організаціях є об'єктивною потребою.
11. Описати основні типи змін в соціальної організації.
12. Назвати ознаки бюрократичної організації.
13. В чому перевага і недоліки бюрократичної моделі організації?
14. Підготувати індивідуальну презентацію одної з наданих викладачем

соціальних організацій та виступити з нею на семінарському занятті

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

соціальна організація, ефект синергії, структура соціальної організації, ознаки соціальної організації, закриті соціальні організації, відкриті соціальні організації, напівзакриті соціальні організації, адміністративні соціальні організації, громадські соціальні організації, утилітарні соціальні організації, примусові соціальні організації, символічні (нормативні) соціальні організації, формальні соціальні організації, неформальні соціальні організації, бюрократичні соціальні організації, ознаки бюрократичної організації.

Література:1, 2, 7, 17, 21

Змістовий модуль № 5 Соціальна динаміка

Тема 15. Суспільство як соціальна система.

1. Дати визначення поняттю суспільства, використовуючи різні теоретичні традиції.
2. Назвати ознаки, за якими можна ідентифікувати суспільство.
3. Навести приклади двох об'єднань людей, водно із яких може бути визначено, як суспільство, друге – ні.
4. Пояснити, які чинники забезпечують стабільність суспільств.
5. Описати, за якою схемою будується модель суспільства відповідно до функціональної теорії Парсонса.
6. Накреслити загальну структуру суспільства з урахуванням поділу його елементів на три рівня: мікро, мезо і макрорівень.
7. Які історичні процеси і події сприяли народженню концепції масового суспільства?
8. Яка роль еліти, вождів в рамках концепції масового суспільства?
9. Назвати основні теорії або пояснення стосовно причин сумісного існування людей у суспільствах.
10. Чому «масове» суспільство розглядалося соціологами як прояв кризи цілісності?
11. Які властивості висувають націю у розряд факторів, інтегруючих сучасні суспільства?
12. Які етапи проходить етнос на шляху до нації?
13. Визначте основні проблеми на шляху формування повноцінної політичної нації в Україні

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

суспільство, країна, держава, основні ознаки суспільства.

Література:1, 2, 6, 12, 14, 17, 19

Тема 16. Типи суспільства

1. Чому історично перші суспільства ми називаємо «простими»?

2. Чим відрізняються прості і складні суспільства? На які їх ознаки слід звернути увагу при їх характеристиках?
3. Перечислити ознаки і властивості індустріального суспільства.
4. Які основні відмінності традиційного і індустріального суспільств?
5. Як пов'язані науково-технічна революція і постіндустріальне суспільство?
6. Визначте, до якого типу відноситься українське суспільство?
7. У чому полягає проблема типології суспільств в теоретичній соціології?
8. До якого типу належить українське суспільство?
9. Описати характеристики постіндустріального суспільства.
10. В межах робочих груп зробити презентацію за темою «Переваги та недоліки життя в традиційному, індустріальному та постіндустріальному суспільстві для особистості»

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.

просте суспільство, складне суспільство, суспільство яке виробляє, суспільство що привласнює, доиндустриальное (традиционное) суспільство, індустріальне суспільство, постіндустріальне суспільство, характеристика громади як типу суспільства по Ф.Тёнісу, характеристика суспільства по Ф.Тёнісу, суспільно економічна формaciя по Марксу

Література:1, 2, 3, 6

Тема 17. Зміни у суспільствах

1. Яким чином типологія суспільств пов'язана з соціальної динамікою?
2. Назвати основні категорії соціальної динаміки?
3. Пояснити концепцію соціального прогресу та її недоліки.
4. Які існують основні типи теоретичних пояснень змін у суспільствах?
5. Описати форми соціальних змін: інноваційний розвиток, соціальні процеси, революції.
6. Пояснити на прикладах фактори соціальної динаміки.
7. Чим відрізняється лінійна схема історичного розвитку від циклічної?
8. Чи є різниця між концепцією природної соціальної еволюції Спенсера і теорією історичного матеріалізму Маркса?
9. Порівняти соціальні реформи з революційними змінами, знайдіть спільне і відмінне.
10. Пояснити процес модернізації: поняття, види, наслідки.
11. В чому полягала сутність науково-технічної революції?
12. Назвати революції, що мали місце в Україні з початку ХХ ст., та визначте їх типи.
13. Навести приклади структурних, функціональних, мотиваційних та процесуальних змін, які були в українському суспільстві.
14. Навести приклади соціальних змін, які відбулися на рівні між особистих відносин, на рівні груп, на рівні соціальних інститутів та організацій, на соціальному та глобальному рівні.
15. Пояснити об'єктивні і суб'єктивні, зовнішні і внутрішні фактори соціальних змін на прикладі змін українського суспільства.

16. Поясніть, чому соціальні зміни призводять до травматичних наслідків
 17. Наведіть приклади травматичних соціальних змін на рівні груп, соціальних інститутів, соціальних процесів.
 18. Назвіть стадії травматичного процесу та поясніть їх сутність на прикладі.
 19. Поясніть, чому руйнація СРСР для Росії та України була більш травматична, ніж для Польщі, Угорщини, Естонії.
 20. Які симптоми травматичних соціальних змін?
 21. Пояснить, які шляхи подолання травм соціальних змін найбільш ефективні.
 22. Підготувати командний проект на тему «зміни в українському суспільстві за останні 200 років – погляд соціолога»
- Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни.**
- соціальні зміни, соціальний розвиток, соціальний регрес, революційні соціальні зміни, еволюційні соціальні зміни, соціальний процес, структурні соціальні зміни, функціональні соціальні зміни, процесуальні соціальні зміни, мотиваційні соціальні зміни, імітаційні соціальні зміни, інноваційні соціальні зміни, первинна модернізація як вид соціальних змін, вторинна модернізація як вид соціальних змін, інформатизація як вид соціальних змін, причини соціальних змін, травматичні соціальні зміни, культурна травма.
- Література:** 1-4, 6, 14, 15, 17, 21

Тема 18. Суб'єктність і соціальні рухи як фактори соціальних змін

1. Хто може бути агентом соціальних змін?
2. Що викликає соціальну активність суб'єктів соціальних змін?
3. Чи можна спрогнозувати та запланувати соціальні зміни?
4. Що таке «громадянське суспільство»?
5. Що таке масове суспільство?
6. Чому колективну поведінку складно визначити та досліджувати?
7. Які існують основні типи масової поведінки?
8. Описати поняття, види та чинники виникнення слухів.
9. Пояснити на прикладах поняття та види моди
10. Чи може мода стати фактором соціальної динаміки?
11. Чи є різниця між панікою та масовою істерією?
12. В чому полягала сутність громадської думки?
13. Назвати основні типи соціальних рухів. Навести приклади.
14. Пояснення виникнення соціальних рухів в межах теорії деривації, теорії масового суспільства, теорії мобілізації ресурсів, теорії структурної напруги, культурної теорії.

Назвати особливості нових соціальних рухів в порівнянні з рухами в індустриальному суспільстві

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни: колективна поведінка, натовп, слухи,

громадська думка, мода, соціальні рухи.

Література:2, 6, 14, 18

Тема 19. Глобалізація

1. Дати характеристику головним "агентам" глобалізації.
2. Які технології створили можливості економічної глобалізації?
3. Опишіть наслідки культурної глобалізації.
4. Що розуміють під політичною глобалізацією?
5. Підготувати командний проект на тему «вплив глобалізації на українське суспільство – погляд соціолога»

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни: глобалізація

Література:2, 6, 14, 18

Тема 20. Конкретні соціологічні дослідження як джерело інформації про суспільство.

1. Опишіть основні напрямки КСД в сучасній Україні, які, на Вашу думку, доцільно провести.
2. Назвіть основні етапи КСД, а також зміст основних робот на цих етапах.
3. Проаналізуйте переваги та недоліки методів збору даних в соціології.
4. Назвіть декілька типів спостережень та поясніть їх різницю.
5. Опишіть форми опитувань, які вам відомі.
6. Порівняйте кількісні та якісні методи дослідження.
7. Які за темами КСД в Україні є актуальними зараз?

Поняття, що потрібно запам'ятати та зафіксувати в особистому словнику з навчальної дисципліни: конкретні соціологічні дослідження(КСД), генеральна сукупність, вибірка, опитування, спостереження, документ, експеримент, програма КСД.

Література:1,2, 4, 11, 14, 17, 18, 21

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом першого та другого семестру здійснюється підготовка та захист презентації за темами індивідуальних завдань, відповідно до тем курсу.

У другому семестрі за навчальним планом студент виконує курсову роботу

(вид індивідуального завдання)

№	Назва індивідуального завдання	Терміни виконання

з/п	та (або) його розділів	(на якому тижні)
1	<p><u>Перший семестр.</u></p> <p>В межах індивідуальних завдань студенту потрібно зробити презентацію за темою «Формування уявлення у дитини про базові структурні елементи соціального життя через казку». Для виконання завдання необхідно виконати наступні завдання:</p> <p>1) Описати вісі соціальної диференціації, канали та типи мобільності та маргінальності у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.</p> <p>2) Опишіть соціальні статуси та ролі, їх типи та наявні рольові конфлікти у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.</p> <p>3) Охарактеризувати соціальні спільноти та групи, присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.</p> <p>4) Вкажіть соціальні дії, зв'язки та відносини, що присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання. Опишіть їх типи.</p> <p>5) Опишіть соціальні норми та цінності, знання та технології, що присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання. Пояснить, до якого типу культури належить казка як культурний феномен. Знайдіть присутні в ній символи.</p> <p>Продовження у другому семестрі:</p> <p>6) Охарактеризувати особистості, що присутні у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання. Пояснить, з яких структурних елементів вони складаються, до яких типів належать.</p> <p>7) Охарактеризувати процес соціалізації головних геройв казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.</p> <p>8) Охарактеризувати девіантні вчинки головних геройв казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.</p> <p>9) Охарактеризувати типи та форми соціального контролю, які описані у казці, за змістом якої Ви виконуєте індивідуальне завдання.</p>	<p>1-2</p> <p>3-4</p> <p>5-8</p> <p>9-11</p> <p>13-15</p> <p>1-2</p> <p>2</p> <p>3</p>

	<u>Другий семестр.</u>	
2	<p>1. Описати один з наданих соціальних інститутів (профспілка, готель, госпіталь, пологовий будинок, музей, банк, фабрика, армія, політична партія, магазин, їдалня, цирк, бібліотека, райвідділ поліції, театр, університет, лікарня, суд, в'язниця, дитячий садок, монастир, церква, школа, сім'я, суспільна лазня, ломбард, крематорій, держава, санаторій, нічний клуб, хоспіс, перукарня, культура, освіта, релігія...) та зробити презентацію.</p> <p>При виконанні завдання слід діяти за наступним планом:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) описати структурні елементи даного С.І. 2) надати характеристику функціям, які виконує в суспільстві даний С.І., а саме: назвати специфічні функції (явні, латентні, можливі дисфункції) та неспецифічні; 3) Пояснити, до яких типів належить даний С.І.: сучасний чи історичний; фундаментальний чи інститут другого ряду; простий чи складний; політичний, економічний, соціальний (в вузькому сенсі цього слова), культурний. 4) Описати процес інституціалізації С.І. Виділити основні її етапи, а саме чотири основні фази: а)protoінституційну, б) хабітулізацію, в) легітимізацію, г) організаційно-структурну. <p>2. Охарактеризувати надану Вам соціальну організацію та зробити презентацію за нею за планом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні ознаки а саме: 1) цілі (зовнішні, внутрішні, цілі-орієнтації); 2) структуру організації; 3) статуси та ролі; 4) членство; 5) ідентичність; 6) сукупність норм: формальних (а) загальних, б) інституційних, в) специфічних для конкретної організації); неформальних; • продемонструвати наявність ефекту синергії; • описати типологію пропонованої соціальної організації. Для виконання цього завдання доцільно звернути увагу на порядок членства, характер власності, характер діяльності, мету існування, автономність, розмір, масштаб і сферу діяльності організації, характер 	8-9
3		10-11

	управління.	
	3. В межах робочих груб зробити презентацію за темою «Переваги та недоліки життя в традиційному, індустриальному та постіндустриальному суспільстві для особистості»	12-13
	4. Підготувати командний проект на тему «Зміни в українському суспільстві за останні 200 років – погляд соціолога»	13-15
4	1) Наведіть приклади соціальних змін в Україні, які можна віднести до різних типів: за рівнями прояву; за швидкістю та специфікою прояву. Для виконання цього завдання слід розглянути зміни в міжособистих відносинах, у відносинах соціальних груп, спільнот, зміни на рівні соціальних інститутів та організацій та зміни, які були на соціальному, глобальному рівні. Особливу увагу слід приділити еволюційним та революційним змінам. 2) Наведіть приклади процесуальних, функціональних мотиваційних та структурних соціальних змін в суспільстві. При виконанні цього завдання слід згадати визначення цих типів соціальних змін та звернути увагу на їх обов'язкову присутність при змінах типів суспільств.	
5	3) Наведіть приклади економічних, політичних, технологічних, культурних причин соціальних змін, які відбулися в Україні.	
6	Написання курсової роботи з курсу.	1-15

Курсова робота – індивідуальне завдання, виконання якого спрямовано на отримання вмінь та навичок щодо систематичного збирання теоретичного матеріалу, його аналізу, творчого осмислювання, логічного впорядкування. Курсова робота на першому курсі носить реферативний характер та вчить формулювати план або ставить питання, на які треба

отримати аргументовану відповідь, здійснювати бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або інтернет-ресурси, формулювати висновки, пропозиції з предмету дослідження. Курсова робота допомагає студентові системно показати теоретичні знання з вивченої дисципліни, оволодіти первинними навичками виконання та оформлення результатів дослідної роботи. Виконання курсового проекту регламентується відповідними стандартами;

Орієнтовні теми курсових робіт:

1. Предмет соціології як об‘єкт дискусії соціологів.
2. Специфіка соціальних законів і закономірностей.
3. Структура соціологічного знання.
4. Функції соціології в сучасному суспільстві.
5. Соціальні групи як складові соціальної структури.
6. “Соціальний статус” та «соціальні роль» як соціологічні категорії.
7. «Соціальнадія» як базова соціологічна категорія.
8. Соціальні відносини як фундамент суспільного життя.
9. Соціальна мобільність.
10. Соціальні норми: генезис і функції.
11. Ціннісно-нормативний механізм регуляції поведінки осібистості.
12. Потреби як структурний елемент осібистості.
13. Соціальна структура суспільства.
14. Історичні типи соціальної стратифікації.
15. Класова структура суспільства.
16. Етнічна структура суспільства.
17. Соціально-професійна структура та її зміни
18. Нація та національність.
19. Гендерні проблеми в сучасному суспільстві.
20. Професія як соціальний статус.
21. Соціально-територіальна структура українського суспільства.
22. “Соціальний інститут” як соціологічна категорія.
23. Армія як соціальний інститут.
24. Культура як соціальний інститут.
25. Сім'я як соціальний інститут.
26. Релігія як соціальний інститут.
27. Освіта як соціальний інститут.
28. Процеси інституціоналізації і деінституціоналізації в суспільстві.
29. Організаційна структура суспільства.
30. Бюрократичні організації в сучасному суспільстві.
31. “Суспільство” як соціологічна категорія.
32. Концепція індустріального суспільства.
33. Концепція постіндустріального суспільства.
34. Поняття, типи, теорії еліти.
35. Поняття та типи соціальних змін.
36. Революційні та еволюційні соціальні зміни.
37. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.
38. Поняття осібистості та її структурні елементи.
39. Соціалізація осібистості.
40. Девіантна поведінка та її теоретичне пояснення.
41. Соціальний контроль: поняття, функції, типи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Рущенко І. П. Загальнасоціологія : підручник / І. П. Рущенко. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004
2	Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс / пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; наук. ред. О. Іващенко. – К. : Основи, 1999. URL: http://westudents.com.ua/glavy/86796-dti-t-h-to-h-doglyada.html http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-173.html
3	Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с /URL: http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Soc.%20kafedr.%20posibnyk.pdf
4	Соціологія: Навч.посіб./За ред..С.О.Макеєва.-К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. -566с.
5	Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів /В.І.Волович, М.І.Горлач, В.Г.Кремень та ін. – 6-те вид., - К: Центр учебової літератури, 2019 – 808 с.
6	Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства / П. Штомпка; пер. с польск.//chrome-extension://efaidnbmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://kneu.edu.ua/userfiles/inst_sociology/ZmD196st.pdf // https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/ndi/inst_sociology/novv/Shtompka/

Допоміжна література

7	Соціологія : підруч. / В. Г. Городяненко, О. В. Гілюн, А. В. Демічева, С. В. Легеза, Н. А. Липовська. - 3-є вид., переробл., доповн. - К. : Акад., 2008. - 544 с.
8	Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації : навч. посібник. / Н. В Коваліско. – Л. : Магнолія 2006, 2011. // http://www.sociology-lnu.org.ua/resursy/Kovalisko.%20Osnovy%20socialnoji%20stratyfikaciji.pdf
9	Кузьменко Т. М. Соціологія. Навч. посіб. – К.: Центр учебової літератури, 2010. – 320 с// http://filelibsnu.at.ua/navchalno-metod/social/Sociologiya-Kuzmenko2010.pdf
10	Кімелл М.С.Гендероване суспільство. – Київ, Сфера, 2003, 494с. chrome-extension://efaidnbmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://gender.org.ua/images/lib/genderovane_suspil.pdf
11	Литвин А. П., Яковенко А.К. Соціологія : навч. посіб. / А. П. Литвин, А.К. Яковенко. – Т. : ТНЕУ, 2013.

	//http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv/%D0%A4%D0%BA%D0%BD1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%82%20%D0%AE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%9A%D0%B0%D1%84%20%D1%81%D0%BE%D1%86%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%9B%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D2%20%D0%90%D0%9F/Lytvyn_Sociology_Posibnyk.pdf
12	Лукашевич М. П., Туленков М.В. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій : підручник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков, Ю. І. Яковенко. – К. : Каравела, 2008.
13	Ляпіна Л. А. Етносоціологія : навч. посіб. / Л. А. Ляпіна. – Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2013
14	Козирєв М. П. К59 Соціологія: підручник / М. П. Козирєв. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 656 с. chrome-extension://efaidnbmnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%80%D1%94%D0%B2%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%202016.pdf
15	<u>Соціологічна енциклопедія</u> / Ред. кол.: Астахова В.І., Бакіров В.С., Городяненко В.Г. (уклад.) та ін. – К.: Академвіддав, 2008. – 456 с.
16	Практикум з соціології для студентів усіх спеціальностей еденої форми навчання / М. В. Бірюкова, В.О. Болотова, В.В. Бурега та ін.; підзаг. ред. проф. Буреги В.В. – Х. : НТУ «ХПІ», 2015.// http://web.kpi.kharkov.ua/sp/wp-content/uploads/sites/95/2015/11/Praktikum-2015.pdf
17	Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посіб. / Є. В. Сірий. – К. : Атіка, 2010.// http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html
18	Соціологія : підручник / за ред. В. М. Пічі. – 3-те вид. – Л. : Новий світ – 2000, 2007. – 293 с. chrome-extension://efaidnbmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://library.kre.dp.ua/Books/2 - 4%20kurs/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/%D0%9F%D1%96%D1%87%D0%B0%20%D0%92%D0%9C.%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf
19	Соціологія: навчальний посібник для студентів / Романенко М., СюйЦюань Яо. Соціологія: підручник. Київ: ЦНЛ, 2019. 808 с.
20	Соціологія : підручник для студ. вищ. навч. закладів / за ред.

	Salinas, California Copyright Year: 2015 // https://d3bxxy9euw4e147.cloudfront.net/oscms-prodcms/media/documents/IntroductionToSociology2e-OP.pdf
29	Українськесуспільство в умовахвійни. 2022: Колективнамонографія / С. Дембіцький, О. Зло біна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Гол овахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститутсоціології НАН України, 2022. 410 с. // chrome-extension://efaidnbmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://isoc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf
30	Рущенко І.П. Російсько-українськагібриднавійна: поглядсоціолога: монографія. Харків: ФОП Павленко О.Г., 2015. 268 с
31	Агентисоціальнихзмін у суспільністійкоїнституціоналізаціїКолективнамонографія К.: Інститутсоціології НАН України, 2022. 330 с. URL: https://isoc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf

Словники та енциклопедичнівидання:

1. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г.Городяненко – К.: Академвидав, 2008. – 456 с.
2. Словник з соціології / Рущенко І.П., Соболєв В.О. – Х., 1998;
3. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Уклад: В.І. Волович, В.І. Тарасенко, М.В. Захарченко та ін.; Підзаг. ред. В.І. Воловича. – К., 1998;
4. Соціологія: словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 372 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/SOCIOLOGIA_SL_2006.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТИ:

1. AmericanSociologicalAssociation<http://www.asanet.org/>
2. EuropeanSociologicalAssociation<http://www.europeansociology.org/>
3. InternationalSociologicalAssociation <http://www.isasociology.org/>
4. International Sociology: SAGE Journals. URL: <https://journals.sagepub.com/home/iss>
5. SOCIS: Центр соціальних та маркетинговихдосліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
6. Академіяукраїнськоїпреси. URL:<http://www.aup.com.ua/en/mainen/>
7. Архів журналу «Соціологія: теорія методи, маркетинг». URL: <http://stmm.in.ua/archive/>

8. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи» <https://periodicals.karazin.ua/ssms/index>
9. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України, публікації URL: <https://idss.org.ua/public>
10. Інститут соціології НАН України. Видання. Соціальні виміри суспільства URL: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/socialni-vimiri-suspilstva/>
11. Інститут соціології НАНУ <http://www.i-soc.com.ua/institute/>
12. Київський міжнародний інститут соціології <http://www.kiis.com.ua/>
13. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». URL: <http://medialiteracy.org.ua/>
14. Портал PSYLIB <http://www.psylib.org.ua/>
15. Соціологічна асоціація України <http://www.sau.kiev.ua/>
16. Соціологічна асоціація України, дослідження URL: <http://sau.in.ua/doslidzhennya/>
17. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <http://ratinggroup.ua/>
18. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about
19. Статистичні матеріали Держкомстату України URL: ukrstat.gov.ua
20. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>
21. Фонд Демократичної ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
22. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>
23. Центр соціального моніторингу. URL: <https://smc.org.ua/>